

Sygn. akt III AUa 1971/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska
Sędziowie:	SA Małgorzata Gerszewska (spr.) SA Michał Bober
Protokolant:	sekr. sądowy Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Gdańsku

sprawy Z. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 września 2016 r., sygn. akt VI U 1188/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz Z. B. kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za II instancję.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUa 1971/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu Z. B. prawa do emerytury pomostowej wobec nieudowodnienia okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, niewykonywania przed dniem 1 stycznia 1999 r. prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz.748 ze zm.) oraz

niewykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub prac w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy.

W złożonym odwołaniu ubezpieczony wniósł o przyznanie prawa do emerytury pomostowej wskazując na pracowniczy charakter swego zatrudnienia i orzecznictwo sądowe. Zdaniem ubezpieczonego spełnia on wszystkie przewidziane prawem warunki konieczne do przyznania emerytury pomostowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 19 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy zmienił zaskarżoną decyzję przyznając Z. B. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 stycznia 2016 r. Sąd orzekł również o kosztach postępowania.

Sąd I instancji na wstępie rozważań przytoczył treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych i wskazał, że ubezpieczony posiada łączny okres składkowy i nieskładkowy - 34 lata, 4 m-ce i 6 dni.

W oparciu o przedłożone w toku postępowania (załączniki do pisma procesowego z dnia 2 sierpnia 2016 r.) zaświadczenia oraz dwa świadectwa pracy w szczególnych warunkach Sąd ustalił, że Z. B. był zatrudniony za pośrednictwem (...) w G. u armatorów zagranicznych:

- od dnia 13 maja 1986 r. do dnia 2 lutego 1987 r. - m/v (...) - w charakterze elektryka,

- od dnia 22 marca 1987 r. do dnia 25 kwietnia 1987 r. - m/v (...) - elektryk,

- od dnia 6 lipca 1987 r. do dnia 25 kwietnia 1988 r. - m/v (...) - elektryk,

- od dnia 13 lipca 1988 r. do dnia 27 lutego 1989 r. - m/v (...) - elektryk,

- od dnia 25 października 1990 r. do dnia 5 maja 1991 - m/v (...) - elektryk.

W okresach tych stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę jako członek załóg w/w statków na w/w stanowiskach - zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz.43), wykaz A, dział VIII poz.4, oraz wykazem stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra-Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej.

(...) w G., jako jednostka kierująca do pracy za granicą, uiszczala na rzecz ZUS składki na ubezpieczenie społeczne i wpłaty na fundusz pracy na zasadach i w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami (D.U. Nr 106, poz. 457 z 20 listopada 1991 r. - art.48). Podstawą wymiaru składki ZUS oraz Funduszu Pracy była średnia płaca krajowa.

Ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wystawionym (...) SA K. wynika, że Z. B. był zatrudniony w wym. wyżej przedsiębiorstwie od dnia 2 września 1968 r. do dnia 1 maja 1971 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie tym pracował w warunkach szkodliwych wykonując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych - Wykaz A, dział II, poz. 1 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8, poz. 43) na stanowisku: elektromonter wymienionym w dziale II, poz. 1 pkt 9 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Z. B. był zatrudniony w (...) S.A. w G. od 15 kwietnia 1977 r. do 25 listopada 1988 r. i od 15 kwietnia 1977 r. do 2 sierpnia 1985 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym jako pracownik wpisany na listę członków załogi tych statków - Wykaz A, Dział VIII, poz. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. na stanowiskach asystenta

elektryka, II elektryka wymienionych w Wykazie A, Dział VIII, poz. 4 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra - Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). Jednocześnie przy uwzględnieniu wykonywanej pracy zgodnie z Załącznikiem nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. nr 237,poz.l656) - wykonywał obowiązki wymienione pod pkt 23 teje ustawy tj. prace na statkach żeglugi morskiej.

Organ rentowy, po zapoznaniu się z omówionymi wyżej dokumentami, wydał w dniu 31 sierpnia 2016 r. kolejną decyzję odmawiającą ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, zmieniając zaskarżoną decyzję w zakresie wymiaru udowodnionego okresu pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył ubezpieczonemu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okres od 15 kwietnia 1977 r. do 2 sierpnia 1985 r. tj. 8 lat, 3 m-ce i 18 dni w oparciu o przedłożoną kopię świadctwa pracy z dnia 30 października 2009 r.

Do pracy w szczególnych warunkach nie został zaliczony okres od dnia 2 września 1968 r. do 1 maja 1971 r. wobec podania przez pracodawcę w świadctwie pracy w szczególnych warunkach stanowiska niezgodne z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego na które się powołał, ponadto przedłożony dokument jest kopią. Sąd I instancji uznał za nieuzasadnione niezaliczenie przez organ rentowytego okresu wskazując, że pracodawca powołał się prawidłowo na Wykaz A, dział II, poz. 1 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego.1983 r., natomiast powołanie się na zarządzenie resortowe nie ma mocy prawnej. Jednocześnie Sąd zwrócił uwagę na to, że pełnomocnik ubezpieczonego powołał się na oryginał dokumentu a złożona do akt kopia jest potwierdzona przez niego za zgodność z oryginałem.

Organ rentowy nadal nie zaliczył okresów: od 13 maja 1986 r. do 2 lutego 1987 r., od 22 marca 1987 r. do 25 kwietnia 1987 r., od 6 lipca 1987 r. do 25 kwietnia 1988 r., od 13 lipca 1988 r. do 27 lutego 1989 r., od 25 października 1990 r. do 5 maja 1991 r. z tytułu zatrudnienia na statkach obcych bander, ponieważ ubezpieczony nie był delegowany do pracy za granicą przez pracodawcę polskiego lub zarejestrowanego w Polsce a jedynie przez firmy, które zajmowały się kierowaniem polskich marynarzy do pracy za granicą u obcych armatorów. W w/wym. okresach Z. B. nie był związany stosunkiem pracy z firmą kierującą do pracy za granicą zatem firmy tej nie można uznać za podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń dotyczących wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak jest zatem możliwości zaliczenia do okresów pracy w szczególnych warunkach okresów pracy polskiego marynarza u armatora zagranicznego do którego został skierowany przez zakład, nie będący jego pracodawcą. Na pozostałe okresy pracy ubezpieczony nie przedłożył żadnego dokumentu potwierdzającego pracę w szczególnych warunkach.

W okresie od 15 września 1999 r. do 15 lipca 2015 r. ubezpieczony nie był pracownikiem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, tylko podlegał w Polsce ubezpieczeniom społecznym z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia.

Organ rentowy zakwestionował okoliczność, iż ubezpieczony w spornych okresach wykonywał prace wymienione w punkcie 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach i rentach pomostowych - prace na statkach żeglugi morskiej.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w aktach rentowych - załączonych do akt sądowych - znajdują się dokumenty wskazujące, iż w spornym okresie ubezpieczony, przebywając na bezpłatnym urlopie, wykonywał pracę na stanowisku elektryka, w pełnym wymiarze czasu pracy u zagranicznego armatora, w którym to okresie odprowadzано składki na ubezpieczenie społeczne powoda. Praktyka taka w ówczesnych czasach była powszechna.

Oceniając zasadność odwołania ubezpieczonego Sąd I instancji przywołał szereg orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących zatrudnienia u pracodawców zagranicznych, zwłaszcza marynarzy. I tak, w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r. (II UK 5/10, LEX nr 589882) Sąd Najwyższy wskazał, że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), chyba, że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na

zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (np. obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu właściwemu dla pracowników pracodawcy zagranicznego w jego siedzibie za granicą lub w innym miejscu prowadzenia przezeń działalności). Gdy z miarodajnych ustaleń faktycznych wynika, że ubezpieczony był kierowany do prac za granicą i opłacał dobrowolne składki na pracownicze ubezpieczenie społeczne, nie powinno być spornym, że okresy zatrudnienia za granicą u armatorów zagranicznych były okresami wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach o takim samym charakterze prawnym (stosunków pracy) jak okresy wykonywania pracy marynarza u armatorów polskich. Charakter prawny pracowniczego zatrudnienia marynarzy, które polega na wykonywaniu na statkach morskich odpłatnej pracy szczególnie podporządkowanej, mogły być podważony tylko wtedy, gdyby z ustalonych okoliczności sprawy wynikało, że sporna praca była świadczona nieodpłatnie, np. w ramach uprawiania turystyki albo przy braku pracowniczego podporządkowania (np. na własnym statku morskim lub jako podmiot świadczący usługi artystyczne lub inne), na co nie wskazywały jakiegokolwiek ustalone okoliczności sprawy. Zarówno rodzaj świadczonej przez ubezpieczonego pracy jak i pracowniczy charakter zatrudnienia marynarza w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, potwierdza pozycja 4 wymieniona w wykazie A Działu VIII rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., który obejmuje pracowników wpisanych na listę członków załogi statków morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym. Przepisy tego rozporządzenia nie wymagają, aby taka praca była świadczona na polskich statkach morskich w żegludze międzynarodowej za czym przemawia fakt, iż podobne zastrzeżenie uczyniono w odniesieniu do marynarzy zatrudnionych w polskim ratownictwie okrętowym.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 stycznia 2010 r. (II UK 162/09, LEX nr 583806) Sąd Najwyższy wskazał, że charakter świadczenia pracy „członka załogi statku morskiego”, a ściślej fakty go wyznaczające, są w istocie powszechnie znane, a więc nie wymagają w zasadzie dowodu (art. 228 § 1 k.p.c.). Jest to praca podporządkowana i wykonywana odpłatnie, a więc ma cechy pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Można oczywiście wyobrazić sobie świadczenie takiej pracy nieodpłatnie lub w sposób niepodporządkowany, ale jakiegokolwiek okoliczności faktyczne ustalone w sprawie na to nie wskazywały. Uprawnione było więc przyjęcie, że wnioskodawca odpłatnie świadczył pracę podporządkowaną, tym bardziej że organ rentowy - nawet, jeżeli tych faktów nie przyznawał (art. 229 k.p.c.) - to w każdym razie im nie zaprzeczał (art. 230 k.p.c.). Organ rentowy, jeżeli uważał, że wnioskodawca jako członek załogi statków morskich zatrudniony u armatorów zagranicznych, świadczył pracę na podstawie stosunku prawnego niespełniającego cech stosunku pracy, powinien w tym zakresie przedstawić odpowiednie twierdzenia faktyczne i wnioski dowodowe (art. 232 zdanie pierwsze k.p.c.).

W niniejszej sprawie pozwany organ rentowy nie zakwestionował skutecznie, że wnioskodawca w spornych okresach był pracownikiem, w związku z czym, w ocenie Sądu Okręgowego, miał w spornych okresach status pracownika, co wynika z charakteru pracy członka załogi na statku morskim w stałym systemie kontraktowym. Istotą stosunku pracy jest świadczenie przez pracownika na rzecz pracodawcy pracy dobrowolnie podporządkowanej. Zgodnie bowiem z art. 22 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być zatem faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach określonych zawartą umową.

W świetle przedstawionych rozważań za oczywiste uznał Sąd to, że osoba wykonująca zatrudnienie na statku, podlega podporządkowaniu i nadzorowi ze strony bezpośredniego przełożonego. Wykonuje ona pracę w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę i nie możliwym jest jego zmiana, co wynika już z samego faktu przebywania na jednostce pływającej obcej bandery.

Dodatkowo Sąd I instancji wymienił wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 286/09. OSNP 2011/17-18/237, że dobrowolny charakter ubezpieczenia pracownika zatrudnionego u zagranicznego pracodawcy nie świadczy, że zatrudnienie to nie mogło odbywać się w ramach stosunku pracy.

Sąd Okręgowy wskazał dalej, że żaden z przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie różnicuje możliwości uwzględniania okresu zatrudnienia u zagranicznego armatora do stażu „ogólnego” lub „szczególnego” przy ustalaniu

prawa do emerytury przewidzianej w art. 32 tej ustawy na warunkach określonych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r., a to ostatnie ustanawia wyłącznie wymaganie zaliczania do okresów pracy uzasadniających prawo do świadczeń na określonych w nim zasadach tylko takich okresów, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Oznacza to, że brak jest podstaw prawnych do niewliczania do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego, jeżeli okresy te zostały uznane za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2009 r.. II UK 108/09, OSNP 2011/11-12/163.

W świetle przepisów prawa polskiego - ustawa z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75. poz. 446 ze zm.) następnie ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457 ze zm.). uchyloną następnie ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 58. poz. 514 ze zm.) - dobrowolne opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne nie sprzeciwiało się uwzględnieniu udokumentowanego zatrudnienia u armatora zagranicznego przy ustalaniu uprawnień emerytalnych ubezpieczonego, zwłaszcza gdy ubezpieczony świadczył pracę u armatorów zagranicznych na podstawie stosunku pracy jako członek załogi statku morskiego, który wykonywał odpłatnie pracę podporządkowaną. Okresy wykonywania takiej pracy powinny zostać ubezpieczonemu zaliczone do okresów pracy w szczególnych warunkach, uprawniających go do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu Okręgowego, ubezpieczony Z. B., urodzony (...) spełnia warunki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej określone w 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Jako członek załogi statku, wykonywał pracę na statkach żeglugi morskiej w okresie po 31 grudnia 2008 r., a praca ta została wymieniona w punkcie 23 załącznika 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Okresy tej pracy na statkach zagranicznych armatorów (za które opłacano składki) podlegać będą zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach, od którego zależy prawo do emerytury pomostowej. Praca ta była jednocześnie pracą w szczególnych warunkach w myśl przepisów cytowanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową wnioskodawca nie pozostawał w zatrudnieniu.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt 1 sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. – pkt 2.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości. Zarzucając naruszenie przepisu art. 4 w zw. z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy.

W uzasadnieniu apelacji pozwany ponowił dotychczasową argumentację, że okresów zatrudnienia na statkach obcych bander (lata 1986 – 1991) nie można uwzględnić do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach – wnioskodawca nie był delegowany do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę, a jedynie przez firmy zajmujące się kierowaniem polskich marynarzy do pracy za granicę u obcych armatorów. Nie był w tym okresie związany stosunkiem pracy z firmą kierująca do pracy za granicą, zaś sama firma nie była płatnikiem w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy pomostowej. Pozwany ponownie podkreślił, że od 5 września 1999 r. do 15 lipca 2015 r. ubezpieczony nie był pracownikiem – dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne. Z. B. nie spełnia przesłanek z art. 4 pkt 2 jak i art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. a zatem nie ma prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek niektóre z zarzutów są zasadne.

Warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej normuje art. 4 oraz art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.). Wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, przepis art. 4 ustawy nie ma w sprawie bezpośredniego zastosowania, a to wobec faktu, iż ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust 1 i 3 ustawy.

Błędnie Sąd przyjął, że Z. B. od 25 lutego 2009 r. do 4 kwietnia 2009 r., od 6 maja 2009 r. do 10 czerwca 2009 r., od 15 lipca 2009 r. do 21 sierpnia 2009 r., od 13 września 2009 r. do 3 października 2009 r., od 1 listopada 2009 r. do 14 grudnia 2009 r., od 13 stycznia 2010 r. do 18 lutego 2010 r., od 23 marca 2010 r. do 28 kwietnia 2010 r., od 6 czerwca 2010 r. do 8 lipca 2010 r., od 9 sierpnia 2010 r. do 6 września 2010 r., od 4 października 2010 r., 10 listopada 2010 r., od 8 grudnia 2010 r. do 19 stycznia 2011 r., od 6 marca 2011 r. do 24 marca 2011 r., od 3 maja 2011 r. do 8 czerwca 2011 r., od 13 lipca 2011 r., do 17 sierpnia 2011 r., od 21 września 2011 r., do 26 września 2011 r., od 23 listopada 2011 r. do 19 grudnia 2011 r. na statku (...) A., od 25 stycznia 2011 r. do 29 lutego 2012 r., od 18 marca 2011 r., do 20 kwietnia 2012 r., od 12 czerwca 2012 r. do 21 czerwca 2012 r. na statku S. of M., od 23 lipca 2012 r. do 6 września 2012 r. na statku S. (...) P., od 27 września 2012 r. do 20 listopada 2012 r. na statku S. G., od 30 stycznia 2013 r. do 27 lutego 2013 r. na statku S. I., od 7 maja 2013 r. do 18 września 2013 r. na statku S., od 13 października 2013 r. do 4 grudnia 2013 r. na statku S. baltica, od 9 stycznia 2014 r. do 21 lutego 2014 r. na statku S., od 29 czerwca 2014 r. do 18 listopada 2014 r. na statku V. F., od 14 grudnia 2014 r. do 3 marca 2014 r. na statku SkandiMogster, od 16 kwietnia 2015 r. do 1 czerwca 2015 r. na statku SkandiMogster wykonywał prace w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Niezgodnie Z. B. w powyższych okresach świadczył pracę na statkach żegluga morskiej jako członek załogi statku wpisany na listę członków załogi – elektryk, u armatorów zagranicznych. Za okresy te opłacał składki na dobrowolne ubezpieczenia społeczne, nie otrzymał od armatorów zagranicznych zaświadczeń, że świadczył pracę w warunkach określonych w ustawie pomostowej

Nie ma znaczenia, że ubezpieczony pracował wówczas w systemie 12 godzin pracy na 12 godzin wolnego pod kierownictwem pierwszego oficera, wykonując polecenia przełożonego, że w czasie pracy był podporządkowany pierwszemu oficerowi, bosmanowi i podlegał też kapitanowi. Nieistotne jest i to, czy sposób świadczenia przez wnioskodawcę pracy, jako członka załogi statku, odpowiada pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 k.p.

Przypomnieć należy, że stosownie do treści art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych określającego, z uwzględnieniem art. 5-12, przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej, przy nabywaniu prawa do tego świadczenia uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej. Dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez ubezpieczonego wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4, gdyż muszą one być spełnione łącznie.

Spornym w sprawie było m.in. to, czy ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, czy można go uznać za pracownika w rozumieniu tej ustawy.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 listopada 2016 r., IIUK 430/15 wskazał, że w przypadku okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. (po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych), a więc okresu wskazanego w art. 4 pkt 6 ustawy pomostowej przez odesłanie do art. 6 ust. 1 pkt 1 o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uznać można osobę fizyczną, która jest pracownikiem na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, i która podlega ubezpieczeniu emerytalnemu z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a więc odrębnemu (szczególnemu) ubezpieczeniu określonym w ustawie o emeryturach pomostowych. Nie ma zatem przymiotu pracownika w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych osoba wykonująca po 31 grudnia 2008 r. pracę poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej i niepodlegająca szczególnemu systemowi ubezpieczenia (ubezpieczeniu w Funduszu Emerytur Pomostowych). W konsekwencji taka osoba nie spełnia warunku z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych i w związku z tym jej prawo do emerytury pomostowej może być ustalone wyłącznie na podstawie art. 49 tej ustawy (vide również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2016 r., II UK 196/15 - LEX nr 2044476).

Przepis art. 49 ustawy pomostowej ma charakter przepisu dostosowawczego i jego zadaniem jest umożliwienie przejścia na emeryturę pomostową osobom, które po dniu wejścia w życie ustawy nie spełniły warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określonej w wykazach 1 i 2. W dniu wejścia w życie spełniły jednak wszystkie pozostałe warunki.

Ustawa o emeryturach pomostowych ani ustawa o emeryturach i rentach z FUS nie zawiera własnej definicji pojęcia „pracownik”. Odnośnie okresu przypadającego przed 1 stycznia 2009 r. ustawodawca przyjął, że pracownikiem jest ubezpieczony, który przed dniem wejścia w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, pracując w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu. W zakresie uprawnień do emerytury pomostowej - co do okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przed 1 stycznia 2009 r. - zgłoszenie do dobrowolnego ubezpieczenia nie wyklucza pracowniczego charakteru zatrudnienia u zagranicznego pracodawcy (zagranicznego armatora) – tak w/w wyrok SN, wyrok z dnia 21 stycznia 2010 r., IIUK 162/09, LEX 583806, z dnia 12 marca 2010 r., IIUK 286/09, LEX nr 602705, 12 lipca 2011 r., II UK 382/10, OSNP 201 nr 17-18, poz. 221 .

Niesporne jest, iż ubezpieczony wypełnił warunki określone przepisem art. 49 pkt 1, art. 4 pkt 1,3-5, 7 ustawy. Wyjaśnienia wymagało, czy spełniaprzesłankę wymaganą dla uzyskania prawa do emerytury pomostowej tj. Czy legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych na dzień wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1 stycznia 2009 r.

Po przedłożeniu przez ubezpieczonego, w toku postępowania, dowodów na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach organ rentowy uwzględnił okres od 15 kwietnia 1977 r. do 2 sierpnia 1985 r. łącznie 8 lat, 3 miesiące i 17 dni. Nadal spornymi były okresy zatrudnienia za pośrednictwem agencji (...) (łącznie 2 lata, 9 miesięcy i 5 dni), za które jednostka kierująca opłaciła należne składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce oraz dobrowolnego opłacania składek w okresach wykonywania pracy u armatorów zagranicznych od 1 czerwca 1992 r. do 30 listopada 1992 r. , od 1 kwietnia 1993 r. do 30 czerwca 1993 r., od 1 grudnia 1993 r. do 31 maj 1994 r. i od 1 grudnia 1994 r. do 31 maja 1995 r., od 27 sierpnia 1997 r. do 10 października 1997 r. , od 10 października 1997 r. do 16 grudnia 1997 r., od 28 lutego 1997 r. do 3 czerwca 1998r., od 15 grudnia 1998 r. do 9 czerwca 1999 r. kiedy opłacał dobrowolnie składki na ubezpieczenie społeczne.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stosowanego z mocy art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. Za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek) obywateli polskich za granicą - u innych pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce. Od 1 grudnia 1991 r. okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą na podstawie umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, jest traktowany jako okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym oraz świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej (art. 44 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu, Dz.U.1991.106.457).

Zgodnie z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r. (II UK 328/2009, Lex Polonica nr 2444470) oraz z dnia 1 czerwca 2010 roku (II UK 5/10, Lex nr 589882 – przywołanym przez Sąd Okręgowy), okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (np. obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu właściwemu dla pracowników pracodawcy zagranicznego w jego siedzibie za granicą lub w innym miejscu prowadzenia przezeń działalności). Stanowi to kontynuację linii orzeczniczej, że okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą wliczane są do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacenia składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych,

chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi inaczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., II UKN 500/2000, OSNP 2003/10, poz. 258), oraz że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego, jeżeli są one uznane za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2003 r., II UK 196/2002, OSNP 2004/8, poz. 144).

Wnioskodawca przedłożył zaświadczenie z dnia 6 lipca 1999 r. wystawione przez (...) Agencję (...) którego wynika, że był zatrudniony u armatorów zagranicznych za pośrednictwem Agencji: od dnia 13 maja 1986 r. do dnia 2 lutego 1987 r. - - od dnia 22 marca 1987 r. do dnia 25 kwietnia 1987 r., - od dnia 6 lipca 1987 r. do dnia 25 kwietnia 1988 r., - od dnia 13 lipca 1988 r. do dnia 27 lutego 1989 r., - od dnia 25 października 1990 r. do dnia 5 maja 1991. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach na statkach morskich, w żegludze międzynarodowej, jako pracownik (elektryk) wpisany na listę załogi tych statków.

Organ rentowy kwestionował powyższe okresy wskazując m.in., że wnioskodawca nie był delegowany do pracy za granicę przez pracodawcę i że MAG nie może zostać uznana za płatnika składek w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy pomostowej, jak i za podmiot uprawniony do wystawienia zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach.

Podkreślenia wymaga, że zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, w postępowaniu sądowym traktować należy, jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067). Przy niespornym okresie zatrudnienia, okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w każdy sposób. Dowodem może być m.in. zaświadczenie wystawione przez pośrednika, albowiem bezsprzecznie obrazuje ono przebieg zatrudnienia ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego bez znaczenia dla oceny prawa wnioskodawcy do emerytury pomostowej pozostaje okoliczność, że podmiotu wystawiającego przedmiotowe zaświadczenie nie można uznać za podmiot uprawniony do wystawienia zaświadczenia, o jakim mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych ani za płatnika składek, o którym mowa w art. 2 tejże ustawy, jak również że wnioskodawcę z (...) Spółką z o.o. nie łączył stosunek pracy. Przedmiotowe zaświadczenie służy jednostce organizacyjnej ZUS do ustalenia faktów ubezpieczeniowych – okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. Takie zaświadczenie stanowi jedynie domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Dla samego zaś uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych, a nie to, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek będący pracodawcą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.). W przypadku pracowników kierowanych do pracy za granicą, rolę właściwego i wystarczającego dowodu wykazującego okoliczność zatrudnienia w warunkach szczególnych spełniają odpowiednie zaświadczenia wydawane przez jednostki kierujące do pracy u zagranicznych armatorów (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 maja 2014 r., II UK 465/13).

Sąd Apelacyjny zwraca w tym miejscu uwagę na wewnętrzną niespójność w stanowisku organu rentowego, który z jednej strony kwestionuje uznanie okresów zatrudnienia ubezpieczonego za granicą za równorzędne z okresami zatrudnienia w Polsce pod względem możliwości korzystania z uprawnień przewidzianych w przepisach ustawy o emeryturach pomostowych, a z drugiej strony, jak wynika z treści karty przebiegu zatrudnienia, zaliczył te okresy do ogólnego stażu pracy, jako okresy składkowe.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ubezpieczony bezsprzecznie wykonywał w spornych okresach pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w poz. 23 „Prace na statkach żeglugi morskiej” wykazu prac w szczególnych warunkach, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Pracę tę uznać należy za pracę w szczególnych

warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okres wykonywania tejże pracy zostały odprowadzone przez jednostkę kierującą w kraju, zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami, składki na zaopatrzenie emerytalne ubezpieczonego, co nie było w toku procesu kwestionowane.

Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie za sporny okres (...) sp. z o.o. w G. opłaciła za ubezpieczonego obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne, co jest o tyle istotne, że zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w wykazach stanowiących załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych, zależy właśnie od uznania tych okresów za okresy składkowe (por. wyroki S.N.: z dnia 5 marca 2003 r. w sprawie II UK 196/02, publik. LEX nr 78191 i z dnia 1 czerwca 2010 r. w sprawie II UK 5/10, publik. LEX nr 589882).

Przypomnieć należy, że począwszy od listopada 1985 r., gdy jednoznacznie został uregulowany obowiązek i zasady pokrywania (refundowania) składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce za pracowników skierowanych do pracy za granicą, okresy zatrudnienia u pracodawców zagranicznych mogą być uznane za składkowe okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w Polsce na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie II UK 329/09, publik. LEX nr 987730). Poczynając od dnia 1 stycznia 1985 r. obowiązywała uchwała Nr 123 Rady Ministrów z dnia 3 września 1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych (M. P. z 1984 r. Nr 23, poz. 157). Uchwała w sprawie zasad podejmowania pracy razem z zarządzeniem Ministra Finansów z 27 grudnia 1984 r. w sprawie zasad ustalania wysokości i trybu przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat (M. P. Nr 30, poz. 208), uzupełniając się wzajemnie, tworzyły spójną regulację, z której wypływał obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia obywateli polskich skierowanych do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

Stosownie do treści § 6 ust. 2 uchwały w sprawie zasad podejmowania pracy, w brzmieniu obowiązującym od dnia 28 listopada 1985 r., jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w celu refundacji kosztów świadczeń z ubezpieczenia społecznego miesięcznie kwotę w złotych, odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce społecznej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym. W myśl art. 26 pkt 2, obowiązującej od 31 grudnia 1989 r. do 30 listopada 1991 r., ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. z 1989 r. Nr 75, poz. 446) zatrudnienie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych jest realizowane na podstawie umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych. Przepis art. 29 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu stanowił, że jednostka kierująca, realizująca zatrudnienie na podstawie umów, o których mowa w art. 26 pkt 2, jest obowiązana przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składkę na ubezpieczenie społeczne za każdą osobę skierowaną do pracy za granicą, wymierzoną od przeciętnego wynagrodzenia w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce.

Tym samym zasadne jest przyjęcie, że w spornym okresie (...) sp. z o.o. w G., jako jednostka kierująca opłacała składki na konto pozwanego w wysokości wskazanej w powołanych wyżej przepisach a zatem okres ten jest okresem składkowym, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy emerytalnej.

Do wymaganego przez art. 4 pkt 2 w zw. z art. 49 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych na dzień wejścia tej ustawy w życie, tj. na dzień 1 stycznia 2009 r. co najmniej 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych podlegają zaliczeniu te okresy wykonywania prac w szczególnych warunkach za granicą u pracodawców zagranicznych, które stanowią okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy emerytalnej, co ma miejsce w przedmiotowej sprawie.

Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, z uwagi na specyfikę pracy na morzu, ubezpieczony wykonywał stale i w ramach pełnego etatu (odizolowane miejsce pracy, a zarazem miejsce pobytu), w miejscu wskazanym przez pracodawcę (nie ma przy tym znaczenia, że był to pracodawca zagraniczny), pod jego kierownictwem i na jego rzecz pracę ramach podporządkowania pracowniczego. Zatrudnianie marynarzy na statkach morskich, na co wielokrotnie zwracał Sąd Najwyższy w swych orzeczeniach, polega wszak na wykonywaniu pracy szczególnie podporządkowanej i że z uwagi na ten szczególny charakter zatrudnienie „w warunkach innych aniżeli przewidziane w art. 22 § 1 k.p. w ogóle nie wchodzi w rachubę” (vide przywołany już wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., czy też wyrok Sądu Najwyższego II UK 196/15 z dnia 19 kwietnia 2016 r.).

Zaliczeniu podlega również okres zatrudnienia wnioskodawcy w latach 1992 – 1995 u armatorów zagranicznych, za które to okresy opłacone zostały składki na ubezpieczenie społeczne – poświadczenie w aktach kapitałowych (karty bez numeracji), karta przebiegu zatrudnienia k. 107 a.e. (w świetle wyroków Sądu Najwyższego wskazanych wyżej).

Nie inaczej należy ocenić okresy zatrudnienia ubezpieczonego u armatorów zagranicznych przypadające przed 1 stycznia 2009 r., za które opłacił składki na dobrowolne ubezpieczenie społeczne. W aktach pozwanego (k. 103 – 105) wyszczególnione zostały okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia, zaś na kartach 29 – 85 kserokopie książeczek żeglarskich (poświadczanych za zgodność z oryginałem przez ZUS) na nazwisko Z. B. z wyszczególnionymi okresami zamustrowania i wymustrowania. Porównując okresy opłacania składek z okresami za- i wymustrowania (które należy uznać za okresy pracy na morzu w reżimie pracowniczym – o czym była mowa wyżej) do okresów pracy w szczególnych warunkach – pkt 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych (praca na statkach żeglugi morskiej) zaliczyć należy:

- 1 czerwca 1992 r. – 30 listopad 1992 r.;
- 1 kwietnia 1993 r. – 30 czerwca 1993 r.;
- 1 grudnia 1993 r. – 31 maja 1994 r.;
- 1 grudnia 1994 r. – 31 maja 1995 r.
- 7 września 1999 r. – 8 maja 2000r.;
- 25 października 2000r – 11 maja 2001 r.;
- 23 czerwca 2001 r. – 17 listopada 2001 r.;
- 5 marca 2002 r. – 4 sierpnia 2002 r.;
- 1 października 2002 r. – 13 stycznia 2003 r.;
- 9 kwietnia 2003 r. – 23 lipca 2003 r.;
- 6 listopada 2003 r. – 21 stycznia 2004 r.;
- 31 marca 2004 r. – 12 maja 2004 r.;
- 14 lipca 2004 r. – 19 września 2004 r.;
- 21 listopada 2004 r. – 16 stycznia 2005 r.;
- 24 lipca 2005 r. – 22 września 2005 r.;
- 27 listopada 2005 r. – 22 stycznia 2001 r.;

- 20 marca 2006 r. – 14 maja 2006 r.;
- 3 marca 2007 r. – 14 kwietnia 2007 r.;
- 8 maja 2007 r. – 5 lipca 2007 r.;
- 15 stycznia 2008 r. 1 maja 2008 r.;
- 4 czerwca 2008 r. – 9 lipca 2008 r.;
- 13 sierpnia 2008 r. – 17 września 2008 r.;
- 16 grudnia 2008 r. – 31 grudnia 2008 r.

łącznie 4 lata, 5 miesięcy i 4 dni.

Zaliczeniu nie podlegają okresy:

- 6 czerwca 2006 r. – 2 sierpnia 2006 r.;
- 12 września 2006 r. – 20 września 2006 r.;
- 25 września 2006 r. – 27 października 2006 r.;
- 10 listopada 2006 r. – 25 stycznia 2007 r.;
- 30 sierpnia 2007 r. – 29 października 2007 r.

bowiem wnioskodawca nie opłacił składki na ubezpieczenie społeczne (dobrowolne) oraz od 21 października 2008 r. z uwagi na nieczytelną datę wymustrowania.

Ubezpieczony zatem spełnił przesłankę posiadania na dzień wejścia w życie ustawy 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Po doliczeniu do wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zaliczonego już przez pozwanego, spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy u pracodawców zagranicznych, łączny okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, na dzień 1 stycznia 2009 r. przekracza bowiem wymagany ustawowo okres 15 lat.

Mając na uwadze powyższe uznać należało, że sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonego za granicą u pracodawców zagranicznych za pośrednictwem podmiotów kierujących oraz zatrudnienia u tychże armatorów (bez pośrednictwa podmiotów kierujących), za które zostały opłacone składki na dobrowolne ubezpieczenie społeczne stanowią okresy składkowe, za które były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne w Polsce, a zatem podlegają one zaliczeniu na poczet zarówno ogólnego stażu pracy, jak i stażu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony w okresach tych wykonywał pracę na statkach żeglugi morskiej, która to praca wymieniona jest w załączniku nr 1 poz. 23 do ustawy pomostowej.

Z uwagi na to, że praca wykonywana przez Z. B. w Przedsiębiorstwie (...) w G. od 2 września 1968 r. do 1 maja 1971 r. w charakterze elektromontera nie odpowiada pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych – nie została wymieniona ani w załączniku nr 1, ani w załączniku nr 2 do ustawy nie podlega uwzględnieniu w stażu, od którego zależy nabycia prawa do emerytury pomostowej. Pracy takiej nie jest również zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) jako elektromonter od 5 października 1972 r. do 7 lipca 1972 r. (pomijając to, że wnioskodawca okresu tego nie udokumentował żadnym dowodem).

Ubezpieczony zatem spełnił przesłankę posiadania na dzień wejścia w życie ustawy 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych, w konsekwencji czego wyrok Sądu Okręgowego, uznający odwołanie ubezpieczonego za uprawnione, uznać należało za trafny.

Wobec powyższego, uznając apelację pozwanego za bezprzedmiotową, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie I. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz (biorąc pod uwagę datę wniesienia apelacji) § 10 ust. 1 pkt 2w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z dnia 12 października 2016 r., poz. 1667) zasądzając od pozwanego na rzecz ubezpieczonego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję – jak w punkcie II wyroku.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Michał Bober